

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսը՝ 6 ռուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ռ.50 կ.,
ամիսը՝ 1 ռ., հասույթ 5 կ.:
Բաժանորդ գրեւում են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը:

Խմբագրութեան հասցեն՝ Тифлисская Редакция „Норъ-Даръ“
Կամ Tiflis, Rédaction „Nor-Dar“

Խմբագրութիւնը բաց է ամէն օր (բացի առիւթներէն) ժամը 9-ից
մինչեւ 2-ը: Յայտարարութիւնները ընդունուած են ամէն լեզուներով:
Յայտարարութիւնները բառին 2 կ., լրիկամները համար կրկնապատկի:

Կիրակի, մայիսի 20-ին, օրուայ ժամը 1-ին, Թիֆլիսի Քաշուէթ
եկեղեցւում հոգեհանգիստ պիտի կատարուի: Վրաց հանգուցեալ
բնակեալիստ

ԻԳՆԱՏԻԱ ՆԻԿՈԼԵՈՒԻԼՈՒ (ՆԻԿՈՐՈՎԱՅՅԻ)

յիշատակին, նրա յիշատակը յարգողները կողմից:

ԲՈՎԱՆԻՍԿՈՒԹԻՒՆ

Հինգ նոր եպիսկոպոսներ:
Քրոնիկոն. — Լուրեր:
Մեզ գրում են. — Ս. Էջմիածնից: Բա.
գուրգ:

Քահանան և ժողովուրդը:
Թիֆլիսի և Կոնստանդնուպոլիսի միջև:
Պարսկաստանից: Հիւրեր: 2ի
Նաստան: Քրանսիայի հարաւային միջին:
Հեռագրական յուրեր:
Փէլիստին. — Ջուրնալ-Տիֆլիս:
Յայտարարութիւններ:

Հինգ նոր եպիսկոպոսներ

Երկար ժամանակ փակ էր մնացել ե-
պիսկոպոսական դուռը. սակայն յայտնի էր
կարուել և տարէ ցտարի սպասուում էր
այն օրհնելու դրան բացմանը: Դեռ վե-
հապառը ճանապարհորդութիւնից չէր
վերադարձել, որ խօսուած էին եպիսկո-
պոսական ձեռնադրութեան փաստին. ահա
սաւառ 11-ին յանկարծ յուր տարածուեց
միաբնակութեան մէջ, որ հրամայուած է
երկրան թիւղթը պատրաստել: Խլը-
տումն ու իրարանցումը բոլոր սպասող-
ների սիրտը չարժեց. յուսացողներ շատ
չաւ. որ կ'օջաւորը եպիսկոպոսութեան
թեկնածու չէ, բայց... ահա սև «բայցը»
տակն ու վրայ է անուժ շատ յոյսեր:
Բազմաթիւ սպասողներէ միայն 3 ի ա-

նունը հաստատ կարելի էր տալ, մնա-
ցածները թեր և դէմ կարծիքներով
ալեծուփ տատանուում էին: Եկաւ ամսին
12-ը և երեկոյան երգում տուին 5
հոգի. — Բարեգործութեան, Դեռուդ, Գարեգին,
Յուսիկ և Սարգիս վարդապետները:
Ուրեք են այս 5 վարդապետները, ո-
րոնք եպիսկոպոսական բարձր կոչման
արժանացան: Յիշենք կարգով:

Բարեգործութեան սպիտակուս ձուրու-
ղեանց՝ բնիկ վարդապետացի՝ միաբա-
նութեան մարտիրոս անձնից մին է. 20
տարուց աւել է, որ վարդապետ է և
երկը վանական կարգից իւրաքանչիւր
թեմայի շէ հետեւել կամ համակրել: Ըստ
քիչ աւագան հետեւել է վանքից, պաշ-
տօններ մէջ շատ քիչ է եղել, և չնայ
յիշում մի դէպք, որ նա խեղաքած լինի
սի բանով: Վերջին անգամ Նշանակուել
էր սինդիկ անդամ: Գալով երա կըր-
թութիւնն ու գլխավորութեան շարին,
նա իւր ժամանակին ժառանգաւո-
րաց դպրոցին էր աշակերտել և
յետոյ ինքնաշխատութիւնը նրան այն-
քան է առաջ տարել, որ իւր ժամա-
նակին հայոց գրականութեան և գրա-
բարի հմուտ անձնից մին է համարուել
և է. և նոյն իսկ տարիներ առաջ հրա-
ւիրուել է Ներսիսեան դպրոց՝ լրբել յի-
շեալ առարկաների ուսուցիչ: Նա գրա-

ւոր աշխի ընկնող աշխատանք չէ թողի
ցորդ. նոյն իսկ այս վերջին տարին
լուսն հրատարակած գիրքը — «Խորհրդացի
Խորհրդացի» պէտք է հասկանալ — իւր
օգտակարութեամբ և մի քանի իրաւացի
նկատարութեամբ հանդերձ մի աշխի
ընկնող բան չէ, սակայն իրաւունք է տա-
լիս մեզ, առիւթ ուր նա միշտ դրադուել է
հայկական գրական հարցերով, գրել ու
աշխատել է այդ նիւթի վրայ: Նրա ինք
նաշխատութիւնն այնքան է եղել, որ
կարողացել է նոյն իսկ սովորել ֆրան-
սերէն այնքան, որ կարող է օգտուի
այս լեզուով գրուած գրքերից ըստ հար-
կին: Յուսով ենք, որ գոնէ եպիսկոպո-
սութեան բարձր կոչման արժանացն է
հանի նրան իւր կողմացած վիճակից,
և նա եկեղեցւում գործիչ անկամներէ մէկը
կրկնի, մանաւանդ որ հոսիցք բա-
զումք են և մշակը սակաւը:

Դառնանք երկրորդին: Դեռուդ եպիս-
կոպոս Յովակիմեան վերաբնակիչ վա-
րդապետացի: Սրբապետն այս կոչման
հասել է երկարատեւ ծառայութիւնից
յետոյ: Նրա գլխավոր ծառայութիւններն
են 1) Վանքի ժառանգաւորաց դպրոցի
վերջին շրջանի տեսչութիւնը: 2) Գէոր
գետին ճեմարանում ձայնագրութեան ու-
սուցչութիւնը և մի քանի անգամ վերա-
կացութիւնը: 3) Երկար տարիներ մայր
տաճարում իրաւագործութեան և ժամա-
նակագրութեան աշխուրջ հոգեւորութիւնը:
Իսկ այսօր լուսնաբարձու է, իւր պաշտո-
նի մէջ ժիւր և արի և կատարելապէս
հետեւող իւր մեծաւորին: Սակայն նա
մտաւոր աշխատանքից և գրական ա-
պարդից հեռու է եղել: Հմուտ է
ժամանակագրութեան և եկեղեցական
արարողութեան. եկեղեցական եր-
գեցողութեան և ձայնագրութեան մէջ

իւր ժամանակին առաջիններից մէկն է
եղել: Դրաւոր երկարաւորութիւններ չունի:
Գանձ երրորդին: Գարեգին եպիսկո-
պոս Սաթուկեան՝ բնիկ աշտարակցի,
ժառանգաւորաց դպրոցի կրթութեամբ:
Սրբապետը մեր եկեղեցւում աշխի ընկնող
անդամներից մին է եղել յաջորդական
պաշտօնավարութեան մէջ: Զարուհակ
դրուած վարչական գործերով դրաւու-
լը ժամանակ չի տուել իւր ինքնակրթ-
ութեան վրայ մտածելու: միայն կեան-
քի փորձառութիւնը նրան օգնել է մեծ
մասամբ յաջողութեամբ գլուխ հանելու
յաջորդական գործերը: Սրբապետի վար-
դապետական գործունէութիւնը 20 տա-
րուց անց է:

Չորրորդն է Յուսիկ եպիսկոպոս Մով-
սիսեան, Սրբապետ գիւղացի: Սրբապետը
կարողացել է իւր համեստ կրթութիւնն
(աւարտել է դարձեալ ժառանգաւորաց
դպրոցը) այնքան առաջ տանել, որ մին-
չև անգամ ստանձնել է երեմի «Արա-
բատ» ի խմբագրութիւնը: Նա աշխատել
է իւր ուժերի չափով թէ վարչական և
թէ կրթական գործի համարներով է մի
ժամանակ Գեորգեան ճեմարանում հայոց
լեզուի ուսուցիչ: աշխատակցել է «Արա-
բատ»-ին (նրա դէպի Գարս ճանապար-
հորդութիւնը մի քանի համարներում
սպուկեցին): Նոյնպէս նրա եկեղեցական
պատմութիւնը նոյն իսկ այժմ իւր տեղն
ունի այդ կարգի աշխատութեան մէջ:
հէջն այժմ էլ նա աշխատակցում է, որ
բան ու կարող է: Նա ինքնաշխատու-
թեամբ ձեռք է բերել ուսուցչի լեզուի
այնքան գիտութիւն, որ կարող է օգ-
տուել այդ լեզուով գրուած գրքերից և
նոյն իսկ խօսել: Սրբապետն երկար տա-
րիներ յաջողութեամբ պաշտօն է վարել
գանապաւն տեղեր: Այժմ էլ սինդիկ ան-
դամ է:

Վերջինն է Սրբապետ Փիլոյեան՝ երե-
մի ծխական դպրոցներում ուսուցիչ,
այժմ Սևանի վանահայր: Սրբապետ սրբա-
պետի ծառայութիւնը համեմատաբար
քիչ տարիներից գործ է, հազել 7—8
տարուայ վարդապետ է: Հէջն այս պատ-
ճառով էլ մնում է անհասկանալի, թէ
սրբապետն ինչպէս բարձրացել է, որ
այդպէս արագ անցել է եկեղեցական
աստիճանները: Սրբապետը մեր միաբա-
նութեան անդամ չէ եղել, որ ի մօտոյ
ճանաչէինք: ուստի պիտի ենթադրենք, որ
սովորական մարդկանցից չէ: Նրա համ-
բարե մեր հետեւից ենք լսել, որ ա-
ռանց պնդման կըրկենք. համեստ գոր-
ծունեայ՝ անձն է: Դրաւոր աշխատանք
չունի. (հաշուի չենք առնում նրա կաղ-
մած իբր թէ դասաւարտը): Գրթութիւ-
նը ըստ լրոյ ծխական դպրոցի չափով
է. եթէ այդ ճշմարիտ է, պիտի ենթա-
դրենք, որ սրբապետն այնքան առաջ է
գնացել, որ ոչ միայն ծխական դպրոց-
ներում դասատու է եղել, այլ նոյն իսկ
գիրք է կաղմել:

Գալով սրանց բարոյական արժանա-
ւորութեանց, այս պիտի ասենք, որ
ոմանք առաւել, այլք պակաս, սակայն
որքան իրենց նախորդները, նոյնքան էլ
սրանց արժանաւոր, եկեղեցւում վաստա-
կաւոր սպասաւորներ են եղել:

Թէ ինչպիսի սրբապետներից մը իւր
կոչման բարձրութեան վրայ կ'ըմայ և
կաշխատի, եկեղեցւում՝ իւր վրայ դրած
յոյսերը կարողացան ու աւելի բարձր
պաշտօնների կարճատևապէս, — դա ապա-
գան ցոյց կըտայ մեզ: մնում է միայն
ցանկալի, որ մեր միաբանութեան այս
բարձրաստիճան անդամներն աւելացնե-
լով եկեղեցւում եպիսկոպոսաց թիւը՝
նոյնպէս եկեղեցւում պայծառութեան բարձ-

րած. տէրտէրը ֆորմի մարք, ժամ
պատարաք ֆորմի մարք, կարք կատա-
րել ֆորմի մարք, օգրեմութիւն, պար-
իկործութիւն անել ֆորմի մարք. ժա-
մերը տեղաւ ըն թիւաւոր, դէր ու տի-
րացու կամեղեանքը...

Մէզք քեզ ըմ հոգեւոր, Խաչանը հիւն
վայ տայ կրկին, հիւն սրտաւ գունդին
փշի հա դրելին թիւի, քանի վէր հայու
օջախը են դարձին շղթաթախ օջաղը
օրն օրին երայ մուռտաւրմ ա, ասոն
օրհնութիւնը, խէր բարաբեաթը մէշան
երկէնը, քանդվում, պրիշակ տեսնում,
քըլ ամոկնը ու բայդուշէն մէշին պիւն
տրեւմ...

Բաքուայ ֆշանգներին զօրով իւնը
Սիբիլի Ուան Գիւլի, ի հոգեւոր դալա:
Գիւլը չըմ մէտտ ա թա չէ, վէր
բունան աւալա մէր Զարաբաղը մին
մըծատան հրանէք ինչուց փոսկ քի-
նալիս եա փսլիտեղա կեալիս մակար-
նէն մէծ շատողը կրկին. էլ մաշակէք
շատաւ, էլ կանանչ կեալմիւր ֆեանաւ-
նէ շատաւ, էլ գունաւ-դաւալ, հարալ-
հրոց, շուխան քիւլանդը ըրած թեաղա
հարսին ըռալին պարկեալ շաւիս, ուռ-
ուայ կանչել, գիւլը կիկցիւն, խաղ ա-
սի էա քըր սաղ Զալան կըրեղաւ. վէր
քիւլաւ հրանէքը ընցար, էն քիւլին
խալիւր ծէնան նետ մտկահալա քըր-
քոն եր կըրկենար թմաշա տիւս կեալ
ամա լոլաւու օշը խիւր տանողը էն
գեա դեան բիւր պեց թիւաւոր փշանգն
կրկին, վէր կըրկու շաթիւ նման հուկ
կրկին պիւր երգիւքը, ընդգան մին էլ
ըլքուա ընկաւ՝ քըլին, քըլին, մէշան
կանանչ կեալմիւր ճաքեաւ աստղեր

Փ Ե Յ Լ Ի Ե Տ Ո Ն

ՉՈՒՌՆԱՏՐԵԼԱ

(1901)

ՅՈՒ

ԻՆՔ. ԻՆՔ. ՍՈՒՍ ԸՐՈՂ

Իմ աշխի իւս կրթեցող, շատ տղերա
ինձ փապարք ըն անըմ-թա խէյր սուս
ըրալ, մանին հիւն ա, վէր մին տարի ա
վէշ զուրկիտ ծածոնց ա եր ինըմ, վէշ
դմբիտ դմբդոնը. շատ շատերը հանց
ըն գիւրմ, թա հոնի Բաքուայ կրկին:
տին ուրիշն բուլիկ կտրելու ետը՝ եա
կոլոն էր կալալ 2ինմաշին փախալ,
եա չէ մին լեաւ փափուկ տեղ ըմ ըն-
գալ Բաքուայ գաւօնները, գիւրքս մին
տունը լեաւ բաբաթ չինալ, սոսկնու
նման փսնող ալիքներական մին լեաւ
ընդերութեան կիւսեւր կարքատրիչ տե
ռալ, ըստիւր ընդիւր կապէկ կապէկ
թուփ ըրած փուլերը տակիս տիւրալ
նստալ, ետաւ խաւա մաքրադարձիւմ
ըմ, էլ վէշ ըլխարքին խէր ու շատին ըմ
եղմ, վէշ քեախիք թիւաւոր ահալալ
թան հրցնմ, վէշ մըմըմնոց անընելի
պէնեան խաւր տամ, վէշ հոգեւոր եա
մարմնաւոր պէնեան խաւրըմ, հունց
վէր մէր էն դաղիմի շատ վարձապետ-
նէն, ստուտենտնէն, ինչինարնէն ու իւ
րանք իւրանց լիւսաւոր համարող չա-
հիւ-չհիւնէն, վէր քեախիք վախալնէն
խոսեցնելիս, աշխիքներան արիւն տը
կաթմ, սաղ աղկին ցաւերը փորենէն
ըրած՝ քըր քիւրեկ՝ քոն չունին, մին

փիւս պէն լսած եա տեսած վախալ
մաղընէն քանդըմ ին բլրիւնէն չըքան
պէն քըրմ, վէր պրաններին փրփուրը
կեալմալ ար խալաոցն ին ընդըմ,
խէր ար մնըմ վէր սմալեխտ ինին,
ամա վէր Բաքուայ միլիոններին վտը
քթընեալը ընգաւ, կիր կիրկաւա, աղի,
աղկանդան, սոսմաւան, պարեկործու-
թիւն, սկզբուր-մակըրուր ծալեցին

դրալ տիւրին, էս խաղայինին մէջը թա-
կեցին, էն խաղայինին ըլքմուտացին, էն
գրթութիւնին կալուղ դամարը քթին,
չըրու վէր ետաւ ետաւ զըրնէն մտին
արանա եկած ամէսներաւ դալարու
պուլուրմ սոված մնացած սիւլիկեաւ
նման նետա կացին, քթընէն ընդընց
մըլըմը գարնիւր ըրին, էնքան ծծեցին
արնաքամ ըրին խոզնէրին, վէր օւռած,
փքած, ամբըռած իւրեանք իւրանց եր
թափոտեցին, վէր ծծածնէն դիւշու
թիւնաւ մարսին, նոր միւսա ստիւր ըն-
դիւր ջանա կէնան:

2է, քմաւաղ, Խաչանը վէշ 2ինմաշին
ա քեցալ, վէշ փափուկ տեղ ընգալ,
վէշ սիւլիկեաւ նման սորա ընդըմ ջա
նան կաջալ. ընդըմ տու ընկին, հանն
ու թեփուրը կուրչելին, մանին օրիշ
պէն ա:

1.
Ախր հունց չի տու անի, լալուրի,
տեղը նստի, քանի վէր տեսնմ ա մէր
հայոց կործերը սօր դիւր դիւրաւ ստա-
կած էշու օր ա ընգալ, վէր տեսարը
կաշին մշկեալ, հետքին կտրեալն ու
կըստմաշ նախըր հեկեան ետը՝ քաշ
տամ ըլպարձըրը քըրմ ու չուրնին կիւն ու
կեղանք, դարադուշեան ու կըրկուտէն
երայ ըն հաւըմ, մսերը թիւրալ թի

քայ ծիւ ծիւ անըմ, թողմ չոր կէս-
կուռնէն, կուրկը ճաղըր, սեղտակ կիր-
կիծն ու վըններին լոլակնէն, ու էդ
չոր ու ցամաք վիկուռնէն էլ մին քան
դանըմ մաշվըմ ըն, փթմ, վըրմիւր
կտրմ, դափաւն ընցնմ...

2.
Հունց չի լալուրի պրանին հուփ տայ,
քանի վէր սօր տեսնմա մէր չարներին
ըլտիւրը ծըրքըներին մէծ ու պուճուր
ծառայողնէն, հուրըրական իւրին թա
աշխարական բոլոր նման մկըմանդիլ
չինած՝ հոգի ու մին ֆեանդ ու ֆիւա

յայտին ու անյայտ կուտարէ ըն թիւ-
լամիլ անըմ եա թիւլամիլ անդիւրին
արարը ծածկմ փրտակըմ ու մին վէր
վիմիւրալ դըրաւն տիւս կեամ էտ
մաքրապարձութիւններն երայ մանը թու-
անըմ, դեատուր անէծքաչոր ըն անըմ,
եա թեանթիւրին թիւրմ, պրանին հուփ
տամ — «էտ անըններին պէն ա, էտ մա-
հացու միւլի ա, ըտա երայ հոնց կը-
խտուի» ըսելաւ, սետը կտրցնմ, եա
առէ շատ նեղը ընգաւ վախալ իւր-
թիւմը, հաւաւ, ճաքճաք կտալան,
ետը, պոռչ պոռչ անըմ համ իւրանք
լեալ իւրմ, համ խալիւր լըցնմ, քոն
ու փիշման յղէ տնըմ, էքըր էհա ղին՝
սրտաւ նստմ, մաքրապարձութեան կէն-
պան կէնմ:

3.
Ախր հունց չի պրանին թիւթ ասի
դըրալ կէնա, քանի վէր տեսնմա մը
դըրալ վայ ա վէր մինին ծեղը մին
պիծի իրաւունքու պատառ ընգաւ, էլ
խուրցնվմ չի, էլ մօտ չի թալվմ,
ընդարն իւրանց քթին հաւաւ հիւն
առիս անըմ ըն, աշ թիւրմ, ծեղալ

բանալու պատճառ դառնան, և ոչ թէ միայն օտակ անուն, յայտնալ ոտակ և 6-ի տեղ 8 հաց տառալով՝ իրենց պարտքը վերջացած համարեն:

Միաբան

Էջմիածին, 13 մայիս

ԳՐՈՆԻԿՈՆ

Ամիսներէն ի վեր ս. Էջմիածնում, Վեհափառ Կաթողիկոսի յատուկ յանձնարարութեամբ, մշակուած էր մի *եկեղեցական-ծխական կանոնադրութիւն*, որի գլխաւոր նպատակն է կանոնաւորել ժողովրդի և եկեղեցական պաշտօնականի յարաբերութիւնները, քահանաները ընտրելու, նրանց ապրուստն ապահովելու եղանակներն և այլն: Ս. Էջմիածնից մեր թղթակիցը հաղորդում է, որ ներկայումս այդ կանոնադրութեան մշակումն արդէն վերջացած է և յանձնուած է Վեհափառ Հայրապետին: Եկեղեցական ծխական այդ կանոնադրութիւնը պէտք է հրատարակուի ոչ թէ պաշտօնապէս, այլ իբրև մի մասնաւոր բան: «Երբ լոյս տեսնի,—գրում է մեր թղթակիցը,—մեր պարտքն ենք համարում մաս առ մաս քննել այդ «հանձնար»-ը. սակայն նոյն իսկ այժմէն կարելի է ասել, թէ ինչքան յարմար պիտի լինի դա մեր եկեղեցու ոգուն և աւանդական կարգերին, երբ ի նկատի ունենանք, որ հանձնարքի կազմողները ոչ պիտի ընտրուէին մեր, ոչ էլ ժողովուրդի հետ յարաբերութիւն ունեցող, զուցէ նոյն իսկ կարգին ծուխի շարքում չեն եղել:»

— Ներքին գործերի մինիստրութեան մէջ, մայրաքաղաքի թերթերի ասելով, չուտով վերջանալու է մի նոր օրէնքի մշակումը, որով անհրաժեշտ է ճանաչուած միջոցներ ձեռք առնել այն անձերի դէմ, որոնք անշարժ կալուածքներ ձեռք բերելու իրաւունք չունենալով՝ այդպիսի կալուածքներ գնում են ուրիշ անունով: Ըստ նոր օրէնքի, այդպիսի անձ կենթարկուի ըրէական պատասխանատուութեան. նրա հետ միասին նոյնպիսի պատասխանատուութեան կենթարկուի նաև այն անձը, որի անունով ես գնել է անշարժ կալուածքը: Իսկ այդպիսի ապօրինի ճանապարհով գործող օտարերկրացիների ձեռք բերած կալուածքները կը դադարեն յարաբերուի:

Եր թղթիւն: Էտ ֆլանդերներն մին ջուռան էլ կար, վէր թուական գրքան ին ասլով, եանի թա փոխան մտի: Վէր իւրան օրըմը պցրանալ չար, մինակ տա փին իրեսաւը պլծնը պլծին ընելաւ: շու կըկեար, խալիին ղըրըղարան քցար, սրտաճար անար, չըու վէր մին տեղ կարաքար, ինքն իւրան ցրել փնար:

Պիլի, Բաքուն բանի նոթին կինը պեցուր ար, փութը 17—18 կապէկ, պիւղ ղըւզինա հանց ար տեռալ Դալըցու հրանը քառն, ըէֆն էլ ար ըստեղ, զօղն էլ, գրմի գրմի փոցն էլ, գմիգմի փոցն էլ թամաշան էլ: մէր բուրդը ին քալալ ի Սալուրէն ուրիշ թիւններան կլլպպըկէր ին տալիւ, ըստեղ ընտեղ փողալ գոռխանա խաղ անըմ, կանաչ կարմիր ֆլանգէ տըրքըմ: ֆլանգէ, հիւշ ֆլանգէ, վէր մին մին ծիլ չին ինըմ երգընը, խորսնու նման ցրել պետ, մէշան կըրնը կարմիր աստղեր իր թափըմ, ղըրաղուշաղի թամաշացէք, Թիֆլիզ կցած չըու նախնուան, Մուսկովա չըու ղըրաղարացա, լու էլ երան հայիլ մայլ ին կտըմ, պըրններն ճիւրը հետըններան ըրընար, առաչ կըտըրիկն անըմ իրանը էլ էտ ֆլանգէներան անըմ ես ղալկաղ տամ:

Ըսմա դու եկ ամուռ պէնին եշի, վէր էդ առու ես ղալկաղ աւած ֆլանգէն, էս ա էրկու ամէս ա, լու էլ ղալը ըն տիւս կեամ: նամու թիւնան ա թա չիւնողներն հարազատութիւնան՝ ծիլ քիւնալին տեղը, լու էլ թիւնան ա գերանու նման տօտալի, փշփշալի տափին իրեսան ըն ման կեամ, էս խաղայինին փոխանը մնըմ, բուլղի կարցնըմ, էս

— Սեւ եւ Կասպից ծովերի միջև ջրանցք պիտի լինիլը, «Խուս. Վեդ.»-ի ասելով, համարութիւն չի գտել կառավարական շրջաններում:

— Կովկասի գիւղատնտեսական արդիւնաբերական ցուցանիշի մուտքը վճարը օրոշուած է 20 կ. մինչև երկույն ժամը 7-ը, իսկ ժամը 7-ից յետոյ վճարը լինելու է 30 կ. մարդպիւս:

— Թիֆլիսի նահանգական վարչութեան շինարարական բաժինը քննել վերջացրել է ս Դաւթի լեռան վրայ շինուելիք ֆունիկուլնորի տեխնիկական ծրագիրը և իւր եղբակցութեան հետ միասին ուղարկել է ներքին գործերի մինիստրութեան տեխնիկական-շինարարական կոմիտեին ի հաստատութիւն:

— Ս. Դաւթի լեռան վրայ ֆունիկուլնորը շինուելուց յետոյ, ելընտրակալ ներկալուղի պիտի անցկացնուի այդ լեռան գագաթին մինչև Կոշը ամառանոցը: Երկաթուղու անցկելիք ճանապարհն արդէն օրոշուած է: Գիծն ունենալու է մօտ ինն վերստ:

— Թիֆլիսի քաղաքային վարչութեան վերջին նիստում քննուած էր Թիֆլիսում մի ընդարային խանութներ հիմնելու խնդիրը: Ի միջի այլոց, ի նկատի առնուելով առևտրական տնտեսական մասի նախկին աւագ վերակացու պ. Ն. Ալիխանեանի ծրագիրն այդ գործի մասին: Ըստ այդ ծրագրի, քաղաքը մի վաճառական կըրծը կազմակերպելով նպատակ չը պիտի ունենայ բոլոր մասվաճառներին ասպարէզից հեռացնելու, այլ միայն մի խոշոր ձեռնարկու պիտի լինի մի կանոնաւոր վաճառում մտցնելու և մասնաւոր մասվաճառների հետ մրցելու համար: Այսպիսի գէպըմ կարող են ուրիշ խոշոր ձեռնարկուներ էլ հանդէս գալ իբրև մասնաւոր անձեր և ընկերութիւններ, որոնք քաղաքի հետ միասին կը նպատակեն Թիֆլիսում մի կանոնաւոր վաճառում ստեղծելու համար, և ընկալուի շարունակութիւն կունենալ լաւ մի գնելու իւր իսկական արժէքով:

Այս գործի կազմակերպութիւնը, ըստ պ. Ալիխանեանի ծրագրի, քաղաքին կընտրուի 47,000 ռ. ծախք միանուագ և 35,200 ռ. տարեկան: Քաղաքային վարչութիւնը օրոշեց իւր վճիռն այս գործի մասին յետաձգել մայիսի 23 ի նիստին:

— Վաղը, կիրակի, մայիսի 20 ին, օրուայ ժամը 1-ին ֆառուէթի (վրայ)

խաղայինին Ետ ֆլանգէներն մին եաման խանաթն էլ էնա վէր մինին մոտանըմ չի, հանց արդըրար անըմ, վէր սփարթըմ ա փորը ջընըմ, խոյր գոռն օրը քցըմ: Պէլի, էլ մէր ղաւաղիկներըմ, բուրդը չիւնընըմ ես Բաքուն հոյր ումին ջուռայ սովը քաղաքներըմ հեալ չի միացալ: վէշ մին հեարդի բախտ կապիլ ես դաւադեարման էլ քար չի անըմ, փոր ա վէր ջընըմ, ու փրտակող չի կայ, շնաւաւ օտը չարը եր ա կալալ:

Ա ըմտաղով մին ղուլան ընտրանց հախն էլ ա է. ի՞նչ չըն հանց պէտըմ փոնըմ, վէր կարին տանին. ի՞նչ չըն իւրանց չափը, ծիւր ճանաչըմ՝ Բորդաններին գեորայ իւրանց վէնըմ մէկըմ. ի՞նչ չըն էնքան օտըմ, վէր կարին մարսին, մին էլ կէրածնէն ղկոտալու աւըլներըմ վէր չաժմի: Սաղմուտըմ մին տեղ կըրւած ա, թա վէր շատ մեղ օտիւ, սըրտա կըրանիս: Դօրթա մեղըմ ինքը շատ քաղցը պէն ա, ամմա փողըմ մեղըմ էլ շատ քաղցը ա: մէր բաքունցուց ոման գիւրգեան փողի թամաքեար մարթ չիայ. աչկըներըմ ընգած վալադ հանց երայ ըն պըծընըմ հախոտըմ, վէր թիմա ըն ընգըմ, բողաղներըմ ընգըմ ա, խոխոցը քցըմ, վերըմ էլ հոյր ջուռայ օպըրացալ պըծում չինըմ: Պիլի, տիւր աստուծ տիւր առու, ասըմ ըն մէր ղալըմը Զաքարէի անըմա մին հեարթի արմաթ պէնըմ անըմ, էլ քոռ

եկեղեցում հոգեհանգիստ են կատարել տալիս վրացի երիտասարդները սրանից ետքը տարի առաջ վախճանուած վրացի գրող Իգնատիա Նիկողիշուիլու յիշատակին:

— Կայսրուհի Մարիա Ալեքսանդրովնայի անուան կոյրերի խնամակալ հոգաբարձութեան Գովկասի ճիւղի խորհուրդը խնդրում է մեզ հրատարակել հետեւեալ հաշիւը.—Առ 1-ի ապրիլի 1901 թ. ճիւղի ղրամարկում կար 12,437 ռ. 92 կ., ապրիլ ամսի ընթացքում մտած է 667 ռ. 37 կ., ընդամենը—13,105 ռ. 29 կ., որպիսի գումարն և մնում էր առ 1 մայիսի: Այս գումարից գտնուած է 1) պետական բանկի Թիֆլիսի բաժանմունքի խնայողական գրամարկում 421 ռ. 16 կ., 2) ընթացիկ հաշուով Թիֆլիսի առևտրական բանկում 8,995 ռ. 99 կ. և Թիֆլիսի փոխադարձ վարկի ընկերութեան մէջ 3,685 ռ. 30 կ. և 3) ճիւղի գրամարկում առեւտն 2 ռ. 84 կ., ընդամենը—13,105 ռ. 29 կ.: Դիւղիլ ակնարկութեամբ 1901 թ. ապրիլ ամսին նոր հիւանդ եղել է 581 հոգի և զբանք հին հիւանդների հետ միասին այցելել են 4647 անգամ: Դիւնոյն ժամանակամիջոցում կատարուած է 116 անգամ օրով, որից 47 ը վերջօրիկ և 69 ը երթեկ հիւանդների վրայ:

ՄԵԶ ԳՐՈՒՄ ԵՆ

Ս. Էջմիածնից.—Չուտով վեհ. Կաթողիկոսը ճանապարհ պիտի ընկնի դէպի Աստրախան և այնտեղից էլ Քիւրիս:

— Սաթուկեան Գարեգին սրբազանը եպիսկոպոս ձեռնադրուելուց յետոյ անմիջապէս ուղևորուելու է Սանահին վանահայրութեան պաշտօնով. այստեղ, ինչպէս ըստ ենք, երկար չի մնալ, այլ հենց իւր գործերը կարգի բերաւ, կընշա նախկին աւել բարձր պաշտօնի:

— Մայիսի 10-ին ս. Կաթողիկոս վանքում վարդապետական կոչում և գաւազան ստացան երեք արհալայ: Դրանցից ներսէս վարդ. Մելիք-Խանգեան նշանակուած է Տաթևի վանահայր և չուտով կուղարկուի իւր պաշտօնատեղին:

ԲՅՈՒՄԻՅ.—Բալախանում մայիսի 14-ին, երկույնան ժամը 8 ին, նորից հրդեհ ծագեց, որը շարունակուած է մինչև այսօր, մայիսի 15 ը. հրդեհի բուն պատ

շատիս, էլ կողմ շատիս, էլ ծանգը կըտըած՝ պատանը ճիւղը քցած նաչաղ շատիս, լուխու էլ առանց ճարի սղըցնըմ ա. անպատճառ տես, իմ հաշուին Բաքու ղարկի, թա չէ մէր օրն էլ օր չի, շընվէտան մուրը էլ չընք կարըմ տանան տիւս կեանք: Խա մին ճար իլալ, էլ հա Զաքարէին ա ընելու, թա չէ վէշ մին տեղալ յոյս չսննը, ումընընէս եաւաշ հաւաշ սվանըմ ա, փուրը հաբէքը չի դաթնըմ: Աստուծ ինքը մին աւհա՛մ անի...

Մնամ քու պիլի Խաչան:

Սարքիս ապուս առաջնորդ

Ա կոժ, քեզ առիմ,

Ա կոժ, տու լսի:

Մին գիւրդա օց մին իրանցու բաղըմ պիւն ար տիւրալ ու ամբն օր մին մին վէսկի ար հանըմ պիւնին դրաղին տիւնըմ ու իրանցին կեամ ար վէսկին եօր օնըմ, Աստու փառք տամ, օցին էրգեան ումընը իսկըմ, հոռնըմ. Էնքանըմ էտ փողեբաւը հըրօտանըմ ա ու մուղըմ տիւնըմ, վէր Մեքքիա ուխտ քինա հեաշի տեռնա:

Մին օր կանչըմ ա տղին, ասմ ա, վէրթի, մէր բաղըմ էս ինչ ծաւին տալին մին օց պիւն ա տիւրալ, ամբն օր մին մին վէսկի ա հանըմ պիւնին դրաղին տիւնըմ, էքուցմանից կըրնա եօր կօնիս, քեզ մար խաշըղ կանիս: Ամմա, ինձանա քեզ ամանաթ, օլմա թամազ քեզ քուրընի, օցին ըէֆին նի կեան, մին գեարար տաա Հեարը վէրթուն ուրհնլաւ էքըր յէ է ինըմ Մեքքիա ու տը

ճառն անայտ է. հրդեհն սկսուել է Նահեօթին ընկերութեան ամառից. այդուի են տանուել վիշկա և չորսնալապա հետ. դրանցից չորս վիշկան և երկու պահեստը Նադեօթին ընկերութեանն են, մէկը եղը. Կրասիկիկաններինը, 9 վիշկան և երկու պահեստը «Բախտ» ընկերութեանը և չորսը Միտրախանովինը: Հրդեհն է ծագել նաև Բիւրի-Ֆէյրաթում. այդուի են «Բիւրի-Ֆէյրաթի» ընկերութեանն նալաճորներն ու պահեստները:

ՔԱՆԱՆԱՆ ԵՆ ԺՈՂՈՎՈՐԻԴԸ

(նամակ խմբագրութեան)

«Նոր Դար»-ի ներկայ թիւականի 47, 49 և 52 համարներում հրատարակուելը շաղկապաւոր արժ. Զաքարիա քահ. Ալեքսանցի «Տնօրնէք» վերնագրով յօդուածը. Այդ յօդուածը գրուած է քահանաներին ուսնիկ սահմանելու անհրաժեշտ կարևորութիւնը և սինչն այժմ գոյութիւն ունեցող քահանային վարձատրելու եղանակի կամ վաղաւանդ սովորութեան աննպաստ լինելի ապացուցանելու համար: Ես ոչ մէկը և ոչ միւրը պաշտպանելու կամ հերքելու ցանկութիւն չունեմ, որովհետև բաւական շատ գրեցին այդ առթիւ: Մէկ մինչև այժմ գոյութիւն ունեցող սովորութիւնը չա հաւէտ համաբնց հովուի ու հօտի ցանկալի յարաբերութեան համար, միւրը՝ ուսնիկ սահմանելը, երկուսն էլ իրենց կարծիքով հիմնական համոզեցուցիչ փաստեր մէջ բերելով: Համոզուած եմ, որ դեռ շատ շատերը թեր և դէմ կարծիքներով պէտք է ուղղեն լրագրական էջերն այդ կարևոր խնդրի առթիւ. լրաց իրական օգուտը վաղաւանդ սովորութեան կամ աւանդութեան փոփոխութիւնը յետոյ միայն մեղապարանոց կը տեսնուի:

Արժ. հայրը իւր յօդուածի նախը գաւորումն ասում է. «Երանի թէ քահանայի նիւթականը կապ չունենար տնօրնեաց անհրաժեշտ սովորութեան հետ, որովհետև դրա պատճառով այնքան ա. նախորժութիւնները է հանգիպում տուն օրհնողը, որ տնօրնէքի իսկական նշանակութիւնը նսեմանում, զնշանում է և այդ սովորութեան հնաւանդ բարի նպատակը զոհ է գնում նիւթապաշտութեան, մուրացկանութեան: Տնօրնէքն ամենա-

խելացի միջոցն է, որով հոգեւոր հովիւը կարող է մանել ամենամեծ ամենափոքր տներին սկսած՝ մինչև ամենաբարձր ծխերի տները և ի մօտոյ ծանօթանալ նրանց դրութեանը» և այլն և այլն: Այդ խօսքերից յետոյ ասում է արժ. հայրը. «Անուրանալի է, որ քահանաները տնօրնեաց պատիւը ձգել են և իրենք էլ լաւ անպատիւ են եղել ու ցաւի մէջ մնացել այդ տնօրնէքի ձեռքից: Դատարարութիւնը տեղ աւել լաւ եմ համարում ներկայացնել մի շարք պատկերներ ու դրութիւններ, որոնց նիւթը վերցնում եմ իմ գլխովս անցնելից»: Եւ այնուհետև թըլուած է այն բազմաթիւ անախորժ և ամօթալի տեսարանները, որոնք հանգիպել են իրեն տնօրնէքի ժամանակ: Օրինակ. մի տուն է մտնում օրհնելու համար 12 ժամին, բայց դեռ տան կահ-կարասիքը ժողովուած չլինելով՝ ոչ ոք չի բարեհաճում ընդունել նրան. մի տուն փակ է գտնում, և իւր հարցին հարևանները պատասխանում են՝ «նացել են բարեկամներն տուն. մի տան հայրն արբած լինելով՝ խրխուլով երեսի վրայ ընկած քնած է գտնում. իսկ տունն օրհնելուց յետոյ՝ տան տիկինը հայ ու մաշ լինելով մօտենում համբուրում է Աւետարանը և, որովհետև մօտին դրած չունի, ամաշում է նշխարն ստանալ. մի տան հայրն ընկերների հետ ըէֆըր է անում նրանց տանը, չի էլ մտածել, թէ քահանան գալու է տուն օրհնելու, տան տիկինը չլիթում է ձեռքն դրած շուրհետալ պատճառով. մի հարուստի տուն է մտնում, որը հոգեւորականներին առելով է առում և այդ առթիւ ներքին սենեակները չի բարեհաճում դուռն օգլ. վերջ ի վերջոյ հազիւ տան տիկինը դուռն է գալիս և մի բուրբի դնում Աւետարանի վրայ առանց նշխարն ընդունելու. մի տունը փակ է գտնում նոյն իսկ երկու երեք անգամ գնալուց յետոյ, և այդպէս են վարում իրենց պատուելու համար. մի ամուրի անձի տունը նոյնպէս փալուած է գտնում, բայց տան տիրոջ փողոցում հանդիպում ու հարցնում է՝ կըր կարող են տունն օրհնել՝ և որոշ պատասխան չի ստանում. մի տան տէր, երբ տէր հօրը անսնում է, ասում է ծիւծաղով էլլի եկաք, և մի երկար տըլուր խօսակցութիւն այդ ու կնոջ մէջ. մի տուն է մտնում, ուր մարդն սկսում

Ա կոժ, քեզ առիմ,

Ա կոժ, տու լսի:

ԹԻՒԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍՍ

Վարժապետ.—Թիֆլիսի կաթողիկէ ժամըմ չորս տէրտէք կար. տէր Զեաքարան, տէր Թեաթոսը տէր Մեաթոսը, տէր Պարսեղը, Բաքանցա մինը ժամանալին ու իրան կըգանը մին լեաւ կեօսաւմա, սեաւը ընգըմ ա շարը, ամմա կեօսուող դէրը օղըմ չի իւրան անըմ մէյդան ընգըն. մնացած դերերն էլ օղըմ չըն վէր խալիլը իւրանց երայ մանը ղուլ անի, հիւշ անին, էտ դերերան իրեքը եր ըն կէնըմ ձոկ ձոկ մին միսու անա թաքուն կգէթըմ կիւրըմ, թա ժըմ հարին ու ժմարին կնգան թակողը ինքը չի, անըմէն էլ տակին մին մին կըրըմ: Տէր Զեաքարա, տէր Թեաթոս, տէր Մեաթոս: Միէդ ծըգանա հըրընըմ ըմբա վէր էտ իրեք դերերը չըն, հիւա Մուկթեթը (մին կըրան). —Վարժապետ, տէր Պարսեղը:

Վարժապետ.—Լեաւ, նստեցէք: (Ես իմ Աստուծ լեաւ կինի վէր մէր կանգնատուրերի, դուստրի, ժամի կանապաների հաշիւէն լու էլ էս ջուռայ թիւարանութեան տեսալ չինին, երկգամինին մունթերան հըցնին):

Կերթուիսի ՈՒ ԿՈՎԸ

(Նախնական առաջնորդ)

Մին օր կըրթուիլը Տնտըմա կովին ի՞նչ շատ տկարած Փորը լեաւ լցւած. Կիւրը եօր չօնըմ,

է կնոջ հետ կեդծ կերպով կուրել. մի այլ տուն օրհնելիս՝ տան տիկինն է կուրում տէր հօր հետ ուշ օրհնելու համար. մի այլ տանտէր դժգոհութեամբ մեղադրում է, որ ուրիշներն տունը թափախան երեկոյին տէր հայրը նշխար է ուղարկել, բայց իրենցը՝ ոչ. մի այլ տան դուռը փակ է գտնում, տանեցիք թէ և տանըն են, բայց չեն բաց անում. յետ դառնալիս՝ տէր հայրը տեսնում է տան տիրոջը, յայտնում է թէ գնացինք ձեր տան դուռը փակ էր. պատասխան է ստանում մերոնք տան օր է որ թիֆլիս են գնացել. սակայն՝ փոքր ինչ յետոյ՝ տեսնում է նրանց իրենց տան պատշգամբում. մի տան տէր մահճակալի տակըն է մտած լինում չերեւալու համար, և այլն և այլն:

Եթէ, արդարեւ, արժ. հօր նկարագրած այդ երևոյթներն իրական են և ոչ թէ ռոմիկ սահմանելու խնդիրն աւելի զօրեղ կերպով զգալի անելու (վերջինն եւ ուրիշ հաւատարմ.), մնում է մտածել՝ կամ յոգնածաղիք հօր ծխական ժողովուրդը՝ ներք մեր նախնեաց սերունդներէն չեն, ուստի սիրում էին և սիրում են իրենց եկեղեցին, եկեղեցական աւանդութիւններն ու սրբութիւնները, որոնք իրենց հոգեւորականներին տեսնելիս՝ առանձին պատկանաւորութիւն կարգաւորելով ընդունում էին նրանց, նախաւանդ ծրարաւոր քահանային, — այլ նրանց այլապէս ունեւոր, գաճաճ, թափախիւթ քաղաքները, որոնք բաժին են ընկել արժ. հօր հոգեւորականը՝ նրան հոգեպէս մաշելու համար. կամ մի ներքին, մեղ անծանօթ զգալի պատճառ կայ, որ ստեղծել է, այդ մեղ համար, գէթ, անհաւատարմ տիրուր դրոյթիւնը հոգեւոր և հօտի միջև. եւ կամ, մեղ վիճակաւ տեղը, ըստ Եստուածաշնչի նկարագրութեան, դրախտաւորելու աւելի մօտ լինելով, քան Դաւաղաւը, մեր ժողովուրդն էլ դրախտի անմեղ, հաւատով լի գաւազներն են. Լստ որում տէր հօր նկարագրած պատկերներէն մենք ընա չենք տեսել, այլ՝ ընդհակառակը մեր ժողովուրդը հարուստ թէ աղքատ այդ օրերում առաւօտեան ութերորդ ժամին սկսած՝ դուռը բաց, պատրաստ սպասում է անհամբեր, որ քահանայն գայ տունն օրհնէ. Ամենապատասխան տիկինն անգամ սուրճը պատրաստ է պահում, որ գէթ մի բաժակ սուրճով

կարողանայ պատուել իւր հոգեւոր հօրը. Մեղ համար բոլորովին անհասկանալի է արժ. հօր յօդուածի նախերգանքում առած այս խօսքերը, թէ՛ «Տնօրհնէքն ամենախելացի միջոցն է, որով հոգեւոր հովիւը կարող է մանկ ամենամեծամեծներին տնեցից սկսած՝ մինչև ամենավերին ծիսերին տնեցի և ի մօտոյ ծանօթանալ նրանց դրոյթներն»: Հէնց տէր հօր պատահած անախորժութիւնները, եթէ ստույգ են, այդ սխալ հայեացքի արդիւնք են և արդարացի:

Երբէք տնօրհնէքը չէ քահանայի համար իւր ծխականներին դրոյթները ծանօթանալու միակ միջոցը: Քահանան, իբրեւ տան հոգեւոր հայր և ամենամօտակ բարեկամ, պարտաւոր է և ազատ միշտ յաճախել իւր ժողովուրդներին տունը, առանց կապելու իւր այցելութիւնն այս կամ այն տօնի կամ դէպքի հետ, ստույգ և լաւ կերպով ծանօթանալու նրանց ներքին կեանքին, բարոյապէս մխիթարելու նրանց, և եթէ գոյութիւն ունի նրանց ընտանեկան կեանքում որեւէ մի վիշտ կամ մի տխուր հանգամանք, հայրաբար սփոփել նրանց, որքան հնարաւոր է և իւր կոչումն է պահանջում. Ահա հովուի ու հօտի ցանկալի յարաբերութեան միակ միջոցը, որ հովուին ու հօտին հայրական և որդեական սիրով կապում է իրար հետ և քահանային պատկառելի, պարտաւորաւ հայր անում իւր ժողովուրդին: Եթէ այսպէս չէ ծխատէր քահանան, թէ անօրհնէքին և թէ ուրիշ օրինակատարութեանց ժամանակ կարող է հանդիպել այն անախորժութիւններին, որ տէր հայրը նկարագրում է իւր յօդուածում:

Տնօրհնէքը ընա չի կարող ժողովուրդին լաւ ծանօթանալու միջոց համարուել և հովուին ու հօտին կապել իրար հետ. Սա իմ խորին համոզմունքն է. Քահանայի նիւթականը տնօրհնէքի հետ կապում լինելը չէ պատճառ այդ անախորժութեանց, այլ իւր վարմունքը: 2-րդ կարող գտնութեամբ չլինել, թէ լինչպէս, երբ նա այցելում է իւր ժողովուրդին, այցելութեան արժանապատ ընտանեկան առանձին բաւականութեամբ դիմաւորելով քահանային՝ ուրախ դէմքով հրաւիրում է նստելու. և լինչպէս, երբ մի քանի ըզգէ այդ ընտանեկան անդամներին հետ խօսելուց յետոյ կամենում է ճանաչել քահանային:

Ընդհանուր դուրս գալ տանից, առանձին թախանձանքով և նոյն իսկ ժպտելով խնդրում են մի բան վայելի:

Այո, խոստովանում եմ, որ քահանան իւր վարքով ու բարքով եթէ ժողովուրդից բարի հօր յարգանք ու սէր չէ գրաւել զէպ ինքը, ժողովուրդի տունը մտնելիս՝ ոչ մի անխորժի տպաւորութիւն չէ գործում նրանց վրայ և հետեւապէս շատ սառն է լինում նրանց՝ միմեանց հանդիպումը: Այնպէս տեղ տունն ուշ օրհնելը ժողովուրդին հաճելի չի համարում և դա համար էլ այն քահանան, որ տարուայ ընթացքում առանց հարկադրական պատճառի չէ ցանկացել մտնել իւր ժողովուրդի տունը, նրա ընտանեկան դրոյթները ծանօթանալ, խիստ սառնութեամբ և նոյն իսկ ծանր խօսքերի է հանդիպում տան տիրոջ կամ տիկնոջ կողմից: Բայց այն քահանան, որ առանց օրինակատարութեան գէպքերի յաճախել և մուտ է ունեցել իւր ժողովուրդի տունը և հայրական յարգանքի արժանացել, բնաւ չի հանդիպել այդ օրինակ դրոյթեան ժողովուրդի կողմից:

Իմ համոզմունքով, ռոմիկ սահմանելն էլ չի կարող բարոյապէս աւելի լաւ կապել քահանային իւր հօտի հետ: Ինձ անհասկանալի է, թէ ինչի քահանայի այժմեան դրոյթիւնը կամ նրան վարձատրելու եղանակը ունի մուրացկանութիւն են համարում և դա հետեւեղ հովուի ու հօտի միջև պատահած անախորժութիւնները, որոնք, ըստ ուսման, կը վերանան մի միայն ռոմիկ սահմանելով: Ինչի արդեօք բոլորին հիւանդին այցելում է և հէնց հիւանդի տանն ստանում իւր այցելութեամբ, դա մուրացկանութիւն չի անուանում, բայց քահանայի ստացածն օրինակատարութեան համար՝ մուրացկանութիւն և խղով այն կապը, որ բարոյապէս կապում է հօտին հովուի հետ: Եթէ լրագրի էջերը ներքին, և չլրագրուէ իմ մի քանի պաշտօնակից եղբայրներին համեստութիւնը, յանուանէ կը յիշէ յայտնով, թէ լինչպէս իրենց գոգելի վարքով ու բարքով պաշտելի են դարձել իրենց ժողովուրդին, որոնց ի սրտէն նախանձում եմ, և ունեւոր էլ իրենց անտանելի բնաւորութեամբ, վարքով ու բարքով զրուցեցել իրենց ժողովուրդին:

Եթէ ուզում ենք, որ հովուի ու հօտի մէջ հայրական ու որդեական փոխադարձ

սիրոյ բարոյական կապն ամրապնդ լինի, քահանաներս պէտք է մեր կոչման բարձրութեան վրայ կանգնենք անձի օրինակով, զինուած մտաւոր ու բարոյական զօրեղ կրթութեամբ. ահա այդ ժամանակ ժողովուրդի և՛ տան, և՛ սրտի դուռը բայց կը լինի իրենց հոգեւոր հօր — մեր առաջ: Այլապէս չի կարող այդ ցանկալի բարոյական կապն ամրապնդուել հովուի և հօտի միջև:

Միևնա քահ. Տէր-Պետրոսեան Կարս, 2 մայիս:

ԹԵՂԵԱՅՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐ (Երեւան-Թաւրի-Թիֆլիս)

ՉԻՐԱՅԻՆ, 1 մայիս. — Չիրաւնը Խորանի նահանգի մի գաւառն է և հարուստ է արտադրութեամբ: Այդ պատճառով ընկալութեան մեծ մասը պարագում է լաւաշարածութեամբ, երկրագործութեամբ և այլգործութեամբ:

Չիրաւանում հազար կան, որոնք ցոյց են տալիս, թէ այս գաւառը գոյութիւն է ունեցել շատ հին, անխառն ժամանակներից ի վեր: Այդ հետքերը գլխաւորն այն է, որ տեղիցս 1 1/2 մղոն հեռու գտնուող հունամէջ գիւղի արեւելեան կողմում գտնուած մի ապառաժի մէջ փորուած են խնդիրներ: Յիշեալ գիւղի միջից անցնում է մի փոքրիկ գետակ: Այդ գետակի եզերքից ուղղահայեաց բարձրանում է մի հազարից ապառաժայ լեռ, որի բարձրութիւնը կը լինի 1000 — 1500 օտնաշափ. այդտեղից մի բարակ ուղի բարձրանում է գէպի այդ խնդիրները: Երբ մօտենում ես այդ ընկալաններին, — նայն պիտի անցնես մի մեծ դռնով, որ մօտաւորապէս 6 — 7 օտնաշափ բարձրութիւն ունի: Այդ դուռը, որ անցքի մայր դուռն է, առաջնորդում է ընդ մի մեծ սենեակ: Այդ սենեակն ունի շուկ-շուկ անցքեր, որոնք տանում են ընդ գէպի քարանձաւները, որոնք թուով մօտ 40 — 50 հատ կը լինին: Գիւղացիները պատմում են, որ այդ լեռան կատարի խնդիրները մեզին շատ ժամանակ առաջ ծառայել են իրեն ընկալալայր հսկայ դեղերի, որոնք կեանքին վերջ է տուել մեծ մարգարէն (Մուհամմէդը) Խորասանի նահանգն այցելած ժամանակ: Ինչպէս կուզի, որ այս պատմութիւնն ա-

ռասպել է միմիայն, որը, չնորհիւ ժողովուրդի տգիտութեան, ժամանակի ընթացքում թողել է իւր օրոշ ազդեցութիւնն այդ առասպելը յերկրոյ համայնքի հետագայ սերունդներին վրայ: Այդ խնդիրները ոչ այլ ինչ են, բայց եթէ այդ ժողովուրդի հեռաւոր նախնիքներն ընկալաւորները:

Չիրաւանի մի աւան կամ գիւղաբաղաք է, ունի 6000 բնակիչ, հեռազբաւում, թէ և պոստային գործերը շատ անկարգ դրոյթեան մէջ են: Բնակչութեան մի մասը կազմում են բրդերը, որոնք դաւանութեամբ չիա են: Կան և թուրքեր, որոնք շատ թշուառ կեանք են վարում և համարեա միայն չոր հացով են սնանում: Թուրքերի այդ թշուառութեան պատճառը ծայրայեղ ծուլութիւնն է: Իսկ այդ ծուլութեան շարժառիթ է համարում այն հանգամանքը, որ նախ հացն այստեղ առաջնորդ շատ է ժառ է եղել, և երկրորդ՝ Թուրքերն աֆիսն են գործածում: Ինչպէս յայտնի է, աֆիսին թոյնից մարդ կորցնում է իւր ֆիզիքական աշխուժութիւնը և աշխատելու ընդունակութիւնը: Այստեղ ընկալում են նոյնպէս հայեր, որոնք առեւտրով և վաճառականութեամբ են պարագում առհասարակ և արտահանում են գաւառիս բերքերը գէպի Ռուսիա՝ Հայերն ունեցած առեւտրական տներն են «Սեւան», «Արաքս», «Հայկազեան», «Արամեան» և «Թուրքեան» ընկերութիւնները: Բացի դրանցից այստեղ առեւտրական տներ ունեն են նաև եղբ. Տէր-Մկրտչեան, եղբ. Թումանեան, եղբ. Արդարեան, Հանեան և Հասնազարեան:

Հ. Կ.

ԳԱՂԱԳԱՎՆ

ԹԻՒՐԻՔԻՆ

Պոստային վէճը վերջացած է, և օտարերկրեայ պոստատները մայիսի 10-ից սկսած նորից գործում են առաջուայ կարգով: Բայց այդ վէճը, ինչպէս հեռագրում են Կ. Պոլսից, առանց անհաճօ հետեւանքների շանցաւ Թուրքիայի համար: Իրանը ներկայացրած յայտադրի մէջ գետնաները յայտարարել են, թէ այլ ևս խօսք անգամ չի կարող լինել օտարերկրեայ պոստային հաստատութիւնները ոչնչացնելու մասին. ընդհակառակը, այդ հաստատութիւններն ան-

Օղբւ ա ինքն էլ
Օռչի, տկզի, կովի չանք տեւան,
Հնգերունց առաջ վէճ միշտ պարծենա.
Օժ ա տամ, օժ տամ
Փքլըմ, տուրդըմ,
Ու կողքի կաղնած
Իւրան քուրը
Հիւստ շիւստ հընքըմ.
—Ո, քուր բմմատաղ,
Մին տես հաւը ըմ,
Հա կովին բոյին:
Հէնքըս տիւս տալիս,
Հալա հշտեղ ըս,
Իսկի հօալ չըս դանադին քթինս:
—Դէ մէկ եշի:
«Հէ, ա քուր ջան, հալա հեռու ըս,
Տու կովին կշտին դատու նման չըս:
Հա մեր կերթնուկը
Անըգան նհետ
Հէքան օժ տուա
Օռաւ ու քըւաւ,
Վէր բերդանը բերդ
Ինքն էլ չիմացած՝
Ճաքից, տըքից,
Տեղը փոլ եկաւ:
*
Աշխարհում ըստհենց շատ անխելք
մարթիք
Պարծանքսի մար իւրանց չափան տիւս
Պենքը ըն փոնքըմ,
Քաշ կեամ քաշըլըմ,
Օռչըմ ու փքըլըմ,
Ռեանգ ու ռուշ փոլըմ
Ու մին օր բերդան
Կերթնուկին նման
Փոլ կեամ տըքըլըմ
Խալիլն ուրիլն

Մասխարայ տեւնըմ.
Խէ հեռու բինանք
Հա հինչա մէք գեանք:
Տեւնըմ ըս մին տեղ մեր սովդա-
քեարը
Հգեր մէկթաւ իծծուն հաղարի
Ապրանք ա տեւնըմ
Դուքանը լցնըմ.
Փարթիկանտի հետ
Դոշ դոշի տուած
Ընդրա կինաւը
Սուտուր անըմ.
Լեաւ օտըմ, խմըմ,
Քէֆ ու զոդ անըմ,
Մըմըմըմնաց հետ
Նստըմ եր կէնըմ.
Մին քանէ դանըմ
Իւրան իլածն էլ
Քամու տամ նստըմ
Կլոլը թակըմ...
*
Մին տեղ տեւնըմ ըս
Համշարուն մինը
Տեղան եր կացաւ
Նորելին եշած՝
Բուրուղին տիրաւ.
Իլած չիլածը,
Տանը քթածը
Տրուրու տուա
Վէրըմ տիրաւ.
Օրեղ հմբարից,
Վէր նոթ ստանայ,
Հա նոթին փողաւը
Բարուայ տիրանայ:
Ամա տես ըտրա
Բուրուղին հեալը,
Սև նոթու տեղակ

Հոր ճիւղ դիւս կեալը.
Տանը քանդըմ ա,
Քուրը տըտակըմ,
Բուրուղը աշըմ
Կիշ-կիւրող տեւնըմ,
Քու վէզը կոտորի
Մ Նորէլ բերդա,
Տու իր պատճաղը
Հա իմ սև օրդա:
*
Տեւնըմ ըս մին տեղ
Լոթեանին մինը
Խնդին հինչ փշեց—
«Եկ ես էլ փոքրիմ,
Պանաստեղծ տեւնամ,
Մէր ազկին մէշին
Անըմ ունենամ:
Թեաք Մուսան պատաւ
Իմ կողքիս կաղնի,
Մտկիս դալմիս
Հունչ հոքի փշի»:
Նստըմ ա մինակ
Մէր պանաստեղծը
Աշըրը տուրդ տամ
Ու կլիսին գոռ տամ.
Կանշըմա Մուսին
Կիւրըմ ու ճինըմ,
Ճինըմ ու կիւրըմ
Երգիք ու երգիք
Ներ ու լուսին
Ատողըմ ու կէծակ
Վարթ ու մանուշակ
Աշըր սևօրակ,
Իրար խառնելով՝
Ճլըմըր չինըմ,
Մէշ տեղը տինըմ,
Անմա յիշատակ

Լօթնու նկրում:
Ամա խնդ Մուսան
Մեր պանաստեղծին
Կողքին ծնգանած՝
Քէթ ա նշանց տամ
Ու բմծիծաղով՝
«Հիւնը քու կլիսիս,
Տու մարթ չըս տեւնալ,
Քինա փշակիդ»:
*
Էհ, քան է մինն ասիմ.
Տեւնըմ ըս էաւ
Չալ փնաւածնէս
Վէր էրէգ տըլաւ
Մոթալ փափախաւ,
Կոթէլ պոռը
Կետկընէն տիրած՝
Դանա ին պահըմ
Եա խոզին հետան
Հմծի—ճոխ կանշըմ,
Թա հինչ փեանտ ֆիլաւ
Հա Սուտուր գիւգ
Մին քանէտեւնըմ
Լեաւ դիւրմիշ իլին,
Եւ աղալանչի
Սօր կլոլընըմ
Ամէն իւրիւրին
Հուսարըն խաղըմ
Եա սուփրան քցած
Պարտիս ու մատեր,
Համալայն ու կոնեակ
Մինու մէջ շարած՝
Կհնաց ըն խմըմ
Քէֆ ու զոդ անըմ.
Օռչըմ ու փքըլըմ,
Իւրանց տոն քինըմ:
Ամա մին օր էլ,

(Ընանքըմ ես պիտըմ)
Հա դուստըրադնէն
Լեփող լակողնէն
Հա շաթնաքեան
Չալ փնաւածնէն
Հնդղար պէգմ
Օտին ու փքուին,
Վէր մէր կերթնուկին
Սև օրը ընգինիս:
*
Ձոնիւնիս ԹԼՂՂՄՆԵՆ
Հինմալին, Վալդեղդին. — Ամա
մէջ պէն տեսիւր հա. աֆֆարիմ, վէր
ետ կեաւ ճկատաւ կպալին:
Մաշտաղա, Արդուլ Գեալալայի
օղուն. — Բաքուայ մըմըմըմնէր շատ ու
շատ խնթըմ ըն վէր հեալըն իծընա-
կին օթալս պահիք ամէն մինըմ էրիւ
տեսիւր կընալի, ըստարի լոյս ըտեղ
ըն դաշա կեալու. էլ Կիւլափուկ, Բոր-
ժում, Արաւթուման ձեռք չի տամ:
Բոլոմա, Մաշաղի Նաղուն. — Կարթի
ետի թղըրամը:
Մեաղաքեան, Արապեար Իսմայիլ
օղուն. — Տուկ կարթի երի թղըրամը
Նիցցա, Գարսաղա, Մոնակո, Զվեցա-
րիա, Պարիս, Լոնդոն, Վէննա. — Ստը-
նէս շատ օղըմ, ամա չըու նոթին կինը
18 կապէկ տեւնալ էլ մունք դալաթ
չընք անել ըտեղէք վէնը կոլիւ, մնաք
պարով...
*
Տուր էլ մնաք պարով մէր հաղէթ
կարթացողնէ:
Եւր խոնար ծառայ՝
Տըլալի Շաշան

ձեռնմխելով իրենց պիտի ապահովել միջազգային պայմանագրով. Դրան կամայական գործողություններն ի պատիվ, դեպքումները պահանջում են, որ թրքական պատերազմի պատճառով պաշտոնական լինի. բացի դրանից, նրանք դրամական վարձատրություն են պահանջում այն վնասների համար, որ կրել են օտարերկրացիները երկրպագան պատերազմի ժամանակ. իսկ որքան է նրանց պահանջած գումարը — այսինքն է՝ ճշտել, բայց, ինչպես լուրս է, միմյանց Credit Lyonnais-ն պահանջում է 800,000 ֆրանկ:

ԶԻՆԱՍՏԱՆ

Զանգայից «Standard»-ն հաղորդում են, թե, շինարարները ասելով, Անգլիան առաջարկել է 2ինաստանը բաժանել 5 լեռնաշղթաների, որոնցից չորսը պիտի կառավարեն Նանկինի և Վուչանգի ներկայի վարչապետները, իսկ հինգերորդը, — 2ինաստանի հիստորիան մասը, — պետք է մնայ այժման կայսրի իշխանության տակ:

— Պեկինի ամերիկյան նախկին դեսպան Կոնկլեյ «Laskie's Weekly»-ի մէջ գետնադած մի յօդուածով մէջ առում է, թէ շատ հաւանական է, որ շուտով համաձայնութիւն կայանայ պետութիւնների միջև շինական գործերի մասին: 2ինաստանն անպայման համաձայն է անելու այն բոլորը, ինչ որ կը պահանջեն պետութիւնները: Նա խիստ շահագրգռուած է այն բանում, որ շուտով վերջացնել մէջը և նորից դարձնել իւր լաղաղ գործերով: Եթէ 2ինաստանը կարողանայ էլ հատուցանել պետութիւնների պահանջած վարձատրութիւնը, այնու ամենայնիւ պետութիւնները պետք է կրճատեն իրենց պահանջները, վերականգնելու համար առեւտրական յարաբերութիւնները, ինչ որ անհրաժեշտ է, որ շուտով վերջացնել մէջը: Եթէ 2ինաստանը կարողանայ էլ հատուցանել պետութիւնների պահանջած վարձատրութիւնը, հաւանաբար, վարձատրութեան գումարի տեղ հող կը պահանջեն. բայց դրա հետևանքն այն կը լինի, որ 2ինաստանի բաժանման իւր վեր կը դնուի մէջտեղ, անհամաձայնութիւններ կը ծագեն պետութիւնների միջև և առհասարակ այսպիսի խառնակութիւն կը լինի, որից դուրս գալ անկարելի կը լինի: Թուական այնքան չափաւորել է իւր պահանջները, որ այժմ հարկ չկայ երկու կողմի, թէ նրա և ձախողման միջև ընդհարում տեղի կունենայ: Գոնջըրը վճռապէս յայտարարում է, թէ անհրաժեշտ է, որ 2ինաստանը գոյութիւն ունենայ իրեն անկախ պետութիւն իւր սեպական պետով:

— «Welt. Korr.»-ի մէջ հաղորդում է շինական երկու բարձրաստիճան անձերի պատկանող երկու նամակի բովանդակութիւնը, որից երևում է, որ օտարերկրացիները վերջին շինարարները 2ինաստանում ամենին չի լաւացել այն բանից, որ պետութիւնները ցոյց տուին իրենց զինուորական ոյժը: Առաջին նամակագիրը, որ Սինանֆույում ապրող մի մանդարին է, Զանգայում ապրող իւր մի բարեկամի գրում է, թէ արքունիքի Պեկին վերադառնալու մասին գիտնալու երկար ժամանակ մտածել անգամ չի կարելի, թէ և Խունանի Զանգայի բոլոր պաշտօնատար անձերին հրամայում է պատրաստութիւններ տեսնել կայսրին դիմաւորելու համար: Այս հրամանը, մանդարինի ասելով, շահմանի մի խաղ է օտարերկրացիներին մոլորեցնելու համար: Միւս նամակը վերաբերում է Խունանի նահանգապետին: Այս նահանգապետը, որ վաղուց յայտնի է իրեն օտարերկրացիների թշնամի, յանձնարում հրամայել է վճարել կաթոլիկ և բողոքական միսիոնարների պահանջած վնասները: Ամբողջ բնակչութիւնը, որ ասում է օտարերկրացիներին, կատարել է այդ անպատեհի կարգադրութիւնը: Բայց նահանգապետը, որից բացատրութիւն էր պահանջուած, ասել է, թէ ինքն առաջնայ պէս հա-

մաղում է, որ անհրաժեշտ է բոլոր օտարերկրացիներին ու քրիստոնեաներին բնաջնջ անել, բայց ներկայումս պէտք է եւրոպական պետութիւններին արտաքին ցոյց տալ, թէ նրանց պահանջներին հնազանդուում են, մինչև որ նրանք հեռացնեն իրենց գործերը 2ինաստանից: Երկու տարբեր և իրարից հեռու գտնուող կեդրոններից օտարուած այս հաղորդագրութիւնները «Welt. Korr.»-ը խիստ նշանակալից է համարում և երկու է յայտնում, որ այդ նամակների մէջ արտայայտուած արգամադրութիւնը տիրում է ամբողջ երկրում:

ՓԱՐԱՍԻԱ

Լրագրները հաղորդում են, որ գրաֆ Լիւր Սալիսի դաւադրութեան գործը քննելու համար բարձրագոյն դատարանը կը գումարուի յունիսի սկզբին: Ինչ վերաբերում է դատարանի կազմութեան, այդ խնդիրը դեռ ևս չի վճռուած: Գործում են սակայն, որ Լիւր Սալիսի գործը քննելու դատարանը կարող են լինել միայն այն 132 սենատականները, որոնք դատեցին Գերմանիայի, Ռուսիայի և Գերմանիայի, որովհետև Լիւր Սալիսի գործը յիշեալ երեք դաւադրութեան դատի շարունակութիւնն է: Այս վերջին հանգամանքն ի նկատի ունենալով, հարկ չկայ, որ բարձրագոյն դատարանը գումարելու համար հասարակապետութեան նախագահն առանձին հրաման արձակի. սենատի նախագահն այդ կանի իւր սեպական իշխանութեամբ:

ՀԱՐԱՆՈՒՄ ԱՅՐԻԿԱ

Այս օրերս անգլիական պատգամաւորների ժողովում լուր տարածուեց, թէ Գիտնական լուր Թորքոմսին ուղարկած մի հեռագրի մէջ սպանում է հեռացնել անգլիական զորքերը Պետերսբայի հիւսիսային կողմը բռնած իւր զինքերից, եթէ կառավարութիւնը նոր զորքեր չուղարկի իրեն: Թէ որքան հիմնաւոր էր այս լուրը, չափուեց պարզ, բայց այն էլ բաւական է, որ այդ լուրը ծագել է այն միջոցին, երբ ըստ պաշտօնական տեղեկութիւնների Հարաւային Աֆրիկայում գտնուած անգլիական բոլոր զորքերի ընդհանուր թիւը որոշուած էր 249 416 հոգի:

ՀԵՌԱՐԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Զանգայից հեռագրում են, որ 4,000 ապստամբ ներքին խուժել Սինանի Գուէջ ժող. գ.ա.աւը, որտեղ նրանք տարածք են տարածում: Օսմականից իրը թէ բայց են թողել 3,000 հոգի, որ միանան սրանց հետ:

— Մայիսի 15 ին Եունանի շինական 4,000 զօրը 2ժառի հրամանատարութեամբ ուղարկեց Զանգայից Պեկին: Արքունիքը վերադարձի համար պատրաստութիւններ տեսնելու գործը յանձնուած է միսիոնարական գործերի ասիական կոմիտար 2ժողովուրդին: Արքունիքը ճանապարհորդութեան ուղեգիրտ արգէս կազմուած է: Որոշուած է ընդունելութեան կարգը:

— Լատ պաշտօնական ցուցակի վերջին շարաքում Հարաւային Աֆրիկայում անգլիացիներից սպանուած է 42, վրաւորուած է 94 հոգի:

— «Lokal Anz»-ը րեւել է, որ գուրադազան հետեակ շուրջ գեղի զօրահանդէսի առիւտ տեղի ունեցած նախաձեռն ժամանակ, որին ներկայ էին գեներալ Բոնալ և նրա իրականապէս, Վիլհելմ կայսրը սի ճառ է լսուել, որի մէջ նախ յիշատակել է Փրինցիպ կայսրին և ապա ասել, թէ գործադրութեամբ կարող է հաղորդել, որ ծայրագոյն Արևելքում գործը հասել է հաշտութեան և թէ այդ առթիւ ինքն ներառաւ գիտութեան և շնորհակալութեան շատ ապացոյցներ է ստացել: Վերջը կայսրը

յիշել է Ֆրանսիական երկու սպաների ներկայութիւնը և մասնաճիւղ է արել այն բանը, որ գերմանական և ֆրանսիական զօրքերն առաջին անգամ իրենք իրենց իրարից հեռու և հաւատարիմ ընկերակիցներ կուտան էին ընդհանուր թշնամու դէմ ձառը վերջացել է «ուռա յով» ի պատիւ երկու սպաների և նրանց ամբողջ զօրքանակի: Գն. Բոննայ շնորհակալութիւն է յայտնեց ցոյց տրուած ուղարկութեան համար և իւր խօսքը վերջացրել է «hoch» ու ի պատիւ գերմանական զօրքանակի և նրա զինուորակայսրի:

— Գրագրից հեռագրում են, որ Պալանիայում անձնատուր են եղել 200 բոկեր:

— Սէուշից հաղորդում են, որ Կիլիպարտ կղզում շարժում է սկսուել քրիստոնեաների դէմ: Ֆրանսիական մի կաթոլիկ միսիոնար սպանուած է: Այս լուրը կարօտ է ստուգութեան:

Խմբագիր հրատարակել՝
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՐՏԻՍՏՈՒ. ԸՆԿ. ԹԱՏՐՈՒՄ
Գրեական, մայիսի 20-ին,
ԴԵՐԱՍԱՆ

Ն. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆԸ

Թատերասերների մասնակցութեամբ
կընկայանայ

Պ. Բ. Ն.
Կոմ. 5 գործ. հեղ. Ա. Իրմայի:
Յոմականները վաճառում են լեռնաքանի
կատարում:
Սկիզբն է երկնային ճիւղ 8 ժամին:
(630) 1-1.

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆԸ

Իւր ամբարայն այգին կը տեղափոխուի
կիրակի, մայիսի 20 ին: Այդ օրը,
սացած տարբեր սովորութեամբ, պ.
պ. անդամների և կաղկաւորների հա-
մար արդի կունենայ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺԱՆՆ

1 ր. 20 Կ. վճարով իւրաքանչիւր ռոգու
համար, առաւել գինու: Ճանապարհները
կարող են գրուել Ժողովարանի անտեսի
մօտ: Ճաշի ժամանակ կը կուտան նրա-
ժողովական խումբ և սպանդարներ:
(627) 2-2

Կիրակի, մայիսի 20 ին, «Մուշտայի»
այգում ծրի և լեռնաքանի ճաշարանի
օգտին տեղի կունենայ

ԺՈՂՈՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ԶԲՈՍԱՆԷ

Երաժշտական խմբով, երգիչներով, սերի-
պրիցներով (ձի, կով, էշ և ոչխար):
Զբոսանքի սկիզբը կէսօրուայ ժամը 12-ին:
(6) Մուտքը 20 կոպէկ: 3-3

ԵՐԵՎԱՆԻ ԻՍՏԵՆՅԱՆ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՐԳ
8 ԵՆՆՈՐ ԴԵՐԱՎԱՆԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՐՈՒՄԻ
Սենակի օդն առողջացնող և հա-
կանիկող միջոց, տարածում է եղե-
նու անտառի հաճելի բաղադրական
հոտ: Պահանջներ, որ իւրաքանչիւր
սրտակի վրայ լինի գեղագործ Ռա-
ֆայի Էրիշտի սեպական ձեռ-
քով գրած ստորագրութիւնը կար-
մի թանկանալ:

ԳԼԽԱՐՈՒ ՊԵՏԵՐՍԲՈՐԳ
C. Петербург, Коломенская, д. №12
վաճառում է ամեն տեղ:

(M.) № 52500 18-18

(M.) 90582 52-31

ՉՐԻՒՄ

8 րուրի արժեքող ձրի ժամացոյց երաժշտութեամբ, որը նուազում է երկու պիէս, կամ արդուարդի հայելի ժամացոյցով: Ով ուզում է ստանալ երաժշտութիւն ունեցող սեղանի ժամացոյցը, թող նա ուղարկէ 1 ր., և նրան կուղարկուի երաժշտութիւն ունեցող ժամացոյցը կամ երաժշտութիւն ունեցող արդուարդի հայելին մնացած 7 րուրու վերադիր վճարով: Ժամացոյցի հետ միասին նրան կուղարկուի ձրիաբար 8 կուպոն իւրաքանչիւր 1 ր. արժողութեամբ: Այդ կուպոնները հեշտութեամբ կարելի է վաճառել ծանօթների շրջանում և այդպիսով յետ ստանալ ժամացոյցի համար ծախսուած փողը: Այդպիսի կուպոն գնողը և նոյն կուպոնը մեր պահանա ուղարկողն իւր կողմից իրաւունք ունի միջնից ստանալու երաժշտութիւն ունեցող սեղանի ժամացոյց կամ արդուարդի հայելի 8 րուրի արժողութեամբ միմիայն 7 րուրու վերադիր վճարով և ձրի 8 կուպոն իւրաքանչիւր 1 րուրի արժողութեամբ նորից տա-
րածելու համար: Դիմեցէ՛ք՝ «Базаръ Новостей», Варшава, Грa-
ничная, 4. (Նամակները գրել ռուսերէն): (M.) № 67755. 5-1

ՉՐԻՒՄ

ՆԱԽԹԱՐԻԻՆԵՐԵՐԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտնում է ի գիտութիւն պ. պ. բաժնետէրերի, որ երբորդ 10% վճարը, այսինքն իւրաքանչիւր փային 10 րուրի, նշանակուած սոյն մայիսի 11 ից մինչ 21-ն ներկայուած. Բաժնետէրերը վճարման ժամանակ պէտք է ներկայացնեն բաժնետոմսերը: Նաև յիշեցնում է ընկերութեան պայմանագրի 7-րդ յօդուածը. Ընկերութեան գրասենակը — Երևանի հրապարակ տուն Խարա-
կանի: (616) 5-5

ՊԱՏԱՀԱՎԱՆ ԻՐԵՐ

Ծախում են գործածուած, նոր և բոլորովին դուրս կանգնադ կահկարասիք, տուն կահուորելու իրեր, բրնձ, սաքը, ոսկի, թանկագին քարեր: Москва, Неглинный проездъ, пассажъ Солодовникова рядомъ съ Абрикосовымъ. Մուտքը, Սուրբովնիկովկայաւաճ մուտքը նեղլինից: (M.) 8514 23-8

ՊԱՐԻԶԻ ԴԵՐԱԳՈՐԾԻ
ՍԱՆՏԱԼ ՄԻԴԻ
ԹՈՅԼ Ե՛ ՏՐՈՒԾ ԴՈՒՍԵՆՅԱՆՍ՝
Այս կապուկների մէջ պարտնաւորուած գուտ սակ տակի էստեղիան բոլորները խորհուրդ են տալու գործածել հետքերի գաղտնի հիւանդութիւններով: Այս կապուկները կապուկներով և կուրծայի դէմ, մա ներգործում է աւելի արագ, չի յօգնեցնում ստամոքսը, մի հոտ չի պատճառում և ոչևացնում է փսխում և կտիկը: Երեքիցերից խուսափելու համար պահանջներ, որ իւրաքանչիւր կապուկի վրայ լինի ան տառերով դրոշուած կնիքը: Պահանջ Թուփայի գլխուրդ դեղատներում:

(M.) № 200369 60-22

ԲՐՈՒԿԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.
Առաջարկում է
Ատամների
Էլիքներ
Սրտակը
75 Կ.
Նորադուր
Հականիւական
Միջոց:
(M.) № 10409 10-10

ՍԱՆՏԱՐԻԵՆ
ԱՄՐԱՊՆԻՈՂԻԵՆ,
ՈՐ ԲԻՐԵՆԵՐ ԶԵՐՄԵԴԻՆՍ ԵՆՈՒՆԵՐՈՒՄ ԵՆ
Գործածել իրեն անդադար միջոց ստամոքսի և աղիների ցարի ժամանակ, երկրանց օնդատութեան խանգարման ժամանակ, ուժասպառ հիւանդութիւններից առողջանալու, և իրեն սնունդ ստանկացնող մի-
ջոց ծիծ տուղ մայրերի համար: Այս բանը
ՓԵՐԱՆԻՍԻՐԵՆ
Հաստատել են գիտական մանրամասն հետազոտութիւններով պրոֆ. v. BERGMANN, EULENBURG, TOBOLD Բերլինի համալսարանի կլինիկներում, պրոֆ. v. SCHROTTER Վենայի համալսարանի ներքին հիւանդութիւնների կլինիկի III բաժանմանում պրոֆ. v. FRUHWALD Վենայի մօտ գտնուած Երկրանց բուժարանում ևն. ևն.
Պատրաստում է BAUER & CIE ֆիրման, Բերլին, O. S. 16.
Վաճառում է գեղատն. դեղատնային խանութի. և կրթութեան մօտ Իսկականը միայն ռուսական փաթեթի մէջ նկատել է:
(M.) 61422. 10-5